

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ'NİN MİLLİ PARKLARDA ODUN ÜRETİMİYLE İLGİLİ HAZIRLADIĞI BİLGİ NOTU

ORMANLARIMIZDAKİ AŞIRI ODUN ÜRETİMİ VE NEDENLERİ

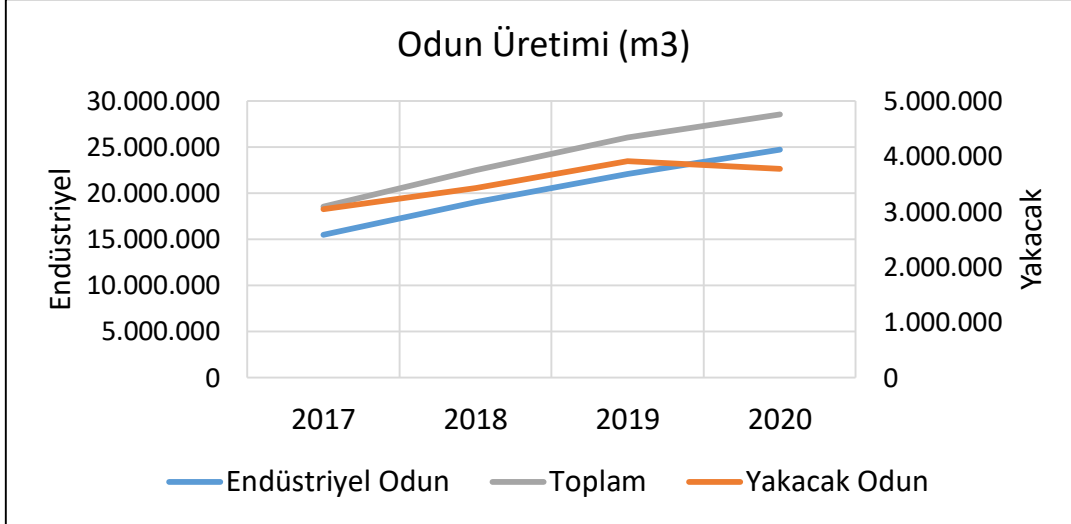
Orman Genel Müdürlüğü 2019–2023 Stratejik Planı'nda; “2010-2012 dönemi endüstriyel odunda gerçekleşen arz açığının ortalama 2,0 milyon m³ kadarı ithalatla karşılanmıştır. 2013- 2016 döneminde ithalatla karşılanan arz açığı 1,8 milyon m³ iken, 2017 yılı sonunda arz açığının karşılanması için 1,3 milyon m³ ithalat yapılmıştır. Odun ürünü kullanan sektörün ihtiyaç duyduğu hammaddenin yerli kaynaklardan karşılanabilmesi için 2018 yılında devlet ormanlarından 24 milyon m³ odun üretimi planlanmıştır.” şeklindeki bilgiler yer almaktadır. Bu bilgilere göre; ormancılık sektöründe ülkedeki odun üretimini arttırmaya yönelik, ithal ikamesine dayalı politikaların uygulanmasına karar verildiği anlaşılmaktadır. Fakat 2010 yılında 2 milyon m³ olan odun ithalatı miktarı günümüzde sıfırlanmış olsa bile, ithal etmekten vazgeçilen odun miktarı, Türkiye’de odun üretiminde yaşanan artışın çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır.

Ülke ormanlarından yapılan odun üretimi 2017 yılından beri son 4 yıl içinde %53, 6 artmıştır. Bu kısa süre içinde yakacak odun üretiminde, %23,8’lik bir artış görülmüşken, sanayi odun üretimi %59,5 artmıştır. 2017 yılına kadar düşüş eğiliminde olan yakacak odun üretiminin 2018 yılından sonra tekrar artışa geçmiş olması düşündürücüdür. Diğer yandan endüstriyel odun üretimindeki %59,5’e varan rekor artışın ana nedeni; 2018 yılında ülkemizde döviz fiyatlarında yaşanan aşırı artış nedeniyle, yurt dışından getirilen odun hammadde fiyatlarındaki maliyetlerin artması sonucu, stratejik planda yer aldığı gibi orman endüstrisinin odun hammaddesini ülke içi üretimden karşılamak istemesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü orman ürünleri endüstri sektörü kapasitesini kısa süre içinde olması gerekenden oldukça fazla arttırmış ve odun hammaddesi gereksinimini iç piyasadan karşılayarak maliyetlerini düşürebilmek için Tarım ve Orman Bakanlığı üzerinde büyük bir baskı oluşturmuştur.

Odun Üretimi	Birim	2017	2018	2019	2020	2017-2020 artış (%)
Endüstriyel Odun	m ³	15.521.622	19.080.137	22.113.249	24.751.066	59,5
Yakacak Odun	m ³	3.051.752	3.423.319	3.912.859	3.777.676	23,8
Toplam	m³	18.573.374	22.503.456	26.026.108	28.528.742	53,6

Tablo 1. Türkiye’de Odun Üretimindeki Değişim (2017-2020)

Bu dönemde maden direği üretimindeki artış %90,5’le ilk sırada yer almıştır. İkinci sırada %78,8’lik artışla tomruk üretimi gelmektedir. Fakat ülkedeki odun üretimi içinde ilk iki sırayı alan kalemler tomruk ve lif yonga odunu üretimi kalemleridir. Bu iki kalemde 2020 yılı itibariyle 18.895.675 m³ üretim yapılmış ve bu üretimler toplam odun üretimi içinde %76,3 yer kaplamıştır. Yani Türkiye’deki odun üretiminin 3/4’ü tomruk ve lif yonga odunu üretimidir. Bu yüzden bu iki ürünü işleyen orman endüstri sektörlerindeki kapasite artışının yakından takip edilmesi gerekmektedir. Çünkü bu sektörler hammadde sağlamak için Türkiye’deki orman ekosistemlerine ciddi zarar verilmektedir.

Şekil 1. Türkiye’de Odun Üretimindeki Değişim Grafiği (2017-2020)

Diğer yandan Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre; 2000 yılında 1.371.209 m³, 2010 yılında da 4.608.171 m³ olan lif yonga odunu üretiminin 2020 yılında 9.105.038 m³e ulaşmış olması ve son 20 yılda 6,6 kat artmış olması dikkatleri lif levha ve yonga levha sektörüne yöneltmektedir. Bu sektörün sadece lif yonga odunu değil, yakacak odun ve diğer odun ürünlerini de kullanıyor olması, son yıllarda hızla artan odun üretiminin, özellikle bu iki sektör ve tomruk sektörlerine ucuz hammadde sağlamak için olduğunu ortaya koymaktadır.

Lif levha ve yonga levha sektörleri, MDF/HDF levha üretiminde Avrupa’da 1. dünyada 2. sırada, yonga levha üretiminde Avrupa’da 3. ve dünyada 5. sırada yer almakla övünmektedir. Lif Levha ve yonga levha üretiminde 14 milyon m³e ulaşan kapasiteleriyle övünen bu sektörler, hammaddenin pahalı olmasından yakınlıkla; “Orman Genel Müdürlüğü’nün üretim kalitesini artırması, standardizasyon çalışmalarını tamamlaması, orman yollarını tüm yıl kesintisiz açık tutabilmek için gerekli araç gereç ekipmanın yenilenmesi ve orman yollarının yapılmasını, üretimin artırılması için tıpkı Finlandiya’da yapıldığı gibi plantasyon ormancılığına geçilmesini” savunmaktadır. Bu sektörler bunları önerirken sınırlı orman kaynağına sahip olan Türkiye’de, kapasitelerini bu kadar fazla nasıl arttırdıklarını göz ardı etmektedirler. Oysa diğer ülkeler daha fazla ormana sahip oldukları ve ciddi miktarda odun ithal ettikleri halde ormanlarını korumak için orman endüstri sektörlerinin kapasitesini sınırlı tutmaktadır. Yani ülkenin doğal varlıklarını yok ederek büyüyen sektörlerin kendileriyle övünüyor olması bizim coğrafyamıza özgü garip bir davranıştır. Eğer bu sektörler bu çelişkiyi sorgulamış olsaydılar, şu an aşırı odun artışı sonucu hızla yok edilmekte olan orman ekosistemlerini tartışıyor olmazdık.

	Birim	2017	2018	2019	2020	2017–2020 artış (%)
Tomruk	m ³	5.474.260	7.152.776	8.514.026	9.790.637	78,8
Tel Direk	m ³	60.610	71.147	58.333	68.298	12,7
Maden Direk	m ³	561.967	731.604	929.259	1.070.533	90,5
Sanayi Odunu	m ³	752.253	875.403	1.008.952	1.092.798	45,3
Kâğıtlık Odun	m ³	2.169.059	2.874.882	3.175.505	3.609.978	66,4
Lif Yonga Od.	m ³	6.494.371	7.361.714	8.417.096	9.105.038	40,2
Sırık	m ³	9.102	12.611	10.078	13.784	51,4
TOPLAM	m³	15.521.622	19.080.137	22.113.249	24.751.066	59,5

Tablo 2. Endüstriyel odun üretimindeki değişim (2017-2020)

Bu sektörlere ucuz hammadde sağlamak amacıyla odun üretimi miktarını artırmak (hızlandırmak) için farklı yöntemlere başvurulmaktadır. Bunlardan biri dikili ağaç satışı yöntemidir. Verimliliği sağlamak ve orman ürünlerinin kalitesini koruyarak zayıfları azaltmak için uygulamaya konulduğu iddia edilen dikili satış uygulamaları yeteri kadar denetlenemediği ve orman köylüsünü dışlayarak müteahhitlerin önünü açan bir uygulama haline geldiği için hem ormanlara zarar vermeye başlamış, hem de orman köylüsünü ormancılık çalışmalarından uzaklaştırmaya başlamıştır. Ayrıca bu konuda meydana gelen usulsüzlük haberleri gün geçtikçe artmaktadır. Diğer yandan doğal ormanları korumak için yaygınlaştırılacağı ifade edilen endüstriyel plantasyon kurma çalışmalarının, iddia edildiği gibi orman olmayan yerlerde değil de, doğal ormanlar kesilerek yapılıyor olmasının da yine ahşap esaslı levha sektörünün talep ettiği odun miktarını bir an önce karşılamak için başvurulmuş bir yöntem olduğu söylenebilir.

Türkiye orman alanları ve servetinin arttığı öngörüsüyle amenajman plan etaları (kesilmesi planlanan odun miktarı) ve yıllık programlar sürekli artırılmaktadır. Amenajman planlarına göre gelecek yıllarda yapılması gereken üretimlerin bir an önce yapılmasına çalışılmaktadır. Sonraki yıllarda yapılması gereken gençleştirme ve bakım çalışmaları öne alınırken, gençlik çağındaki orman alanları “endüstriyel plantasyon” oluşturma gerekçesiyle tıraşlama kesilmektedir. Ormancılık ilkelerine aykırı bu uygulamalarla yetinilmemiş, tarihi ve kültürel değerler yanında, özellikle doğal ekosistemlerdeki biyolojik çeşitliliğin sürekliliğinin sağlandığı en önemli alanlar olan milli parklarda bile yeni yapılan amenajman planlarıyla odun üretimi için etalar verilmeye başlanmıştır.

BU DA OLDU! MİLLİ PARKLAR ODUN ÜRETİMİNE AÇILIYOR

Eldeki bilgilere göre; Köprülü Kanyon Milli Parkı'nda 9477 m³, Termessos Milli Parkı'nda 176 m³, Beyşehir Milli Parkı'nda 5.703 m³, Kızıldağ Milli Parkı'nda 9.520 m³ ve Kovada Milli Parkı'nda 948 m³ yıllık odun üretimi için eta (yıllık Kesim) verilmiştir. Beyşehir Gölü Milli Parkı ve Kızıldağ Milli Parkı Amenajman Planları 2021 yılında onaylanmıştır. Bu alanların sınırlarında yapılan değişiklikler ile ilgili orman işletmesinin üretim ormanları milli park alanına dahil edilmiş, ancak ilave edilen alanları da içeren ve bu alanlarla ilgili plan karar ve hükümlerini içeren Uzun Devreli Gelişim Planı (UDGP) revizyonu henüz yapılmamıştır. Bu alanların amenajman planlarında son hasılat etasının belirlenmiş olması çok olumsuz bir tablo ortaya çıkarmaktadır. Üretim ormanı değil de, korunan alan olarak yönetilmekte olan bu alanların odun üretimi mantığı ile planlanmış olması korunan alan yönetimi anlayışına hem hukuki, hem de bilimsel açıdan uygun değildir.

KORUNAN ALANLARI KORUMANIN HUKUKSAL GEREKÇESİ

Milli Parklar Kanunu'nun 13. Maddesinde; tabiat varlıklarının korunmasını, geliştirilmesini ve devamlılığını sağlayacak teknik faaliyetlerin yapılacağı ve tabii çevre ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gereklere göre, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca düzenlenecek rapora dayanılarak hazırlanacak özel amenajman planları uyarınca belirli yerlerde ve belirli sürelerde üretim, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilebileceği belirtilmiştir. Fakat; kanunun 14. maddesinde tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değerinin bozulamayacağı, tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatmanın yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca; kanunun uygulanmasına yönelik hazırlanan Milli Parklar Yönetmeliğinde de Kanunun 14. maddesi ile yasaklanan faaliyetler yapılamayacağı, tabii kaynakların işletilmesinin yasak olduğu, **Milli Park ve tabiat parklarında gelişme planları kesinleşmeden kanun ve yönetmelikte sözü edilen izinlerin verilemeyeceği** ifade edilmişken; üretim, otlatma ve avlanma faaliyetlerine ve kaynakların korunması geliştirilmesi ve devamlılığını sağlayacak teknik faaliyetlere, Kanunun 13. maddesinde belirtilen esaslar dâhilinde ve **mutlak koruma zonları dışında** izin

verilebileceği belirtilmiştir. **Korunan alanlarda mutlak koruma alanının yapılacak UDGP çalışmaları sırasında belirlendiği ve plan onaylandıktan sonra kesinleştiği unutulmamalıdır.**

Yukarıda belirtilen maddelere bakıldığında 2013 tarihli protokolün kanuna aykırı ifadeler içerdiği ve kendi içerisinde de çelişkiler barındırdığı görülmektedir. Şöyle ki; 28/01/2013 tarihli protokolün 4.1. maddesinde “Yatırım Programı onaylanan Korunan Alanlarda Orman Amenajman Planı yapımı/yaptırılması çalışmalarına, **korunan alanın onaylı UDGP ve Yönetim Planı olsun veya olmasın** Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile yapılacak ortak çalışma ile hazırlanır” ifadesi kanuna aykırıdır. 4.2 maddesinde, korunan alanlardaki orman ekosistemine yönelik yapılacak silvikültürel müdahalelerin **temel dayanağını, onaylanmış UDGP ve Orman Amenajman Planlarının oluşturduğu ifadesi protokolün kendi içerisindeki (4.1. maddesi ile) çelişkidir.**

Yine silvikültürel müdahalenin gerekli olduğu görülürse, korunan alan UDGP’leri hazırlanırken özel silvikültürel hükümler getirilebileceği, UDGP ve Orman Amenajman Planı olmayan korunan alanlardaki ekosistemin sürdürülebilirliği için zorunluluk arz eden silvikültürel müdahalelerin, hazırlanacak gerekçe raporu ile gerçekleştirilebileceği ifadeleri kendi içerisinde çelişkilidir. **Bu ifadelerde UDGP olmaksızın gerekçe raporu ile her türlü müdahalenin önü açılmaktadır. Bu durum da hem kanun ve yönetmeliğe hem de genel koruma ilkelerine aykırı bir durum oluşturmaktadır.** Protokolün 4.3. maddesinde; “korunan alanlardaki ormanlarda böcekle mücadelenin hazırlanacak “Olağanüstü Hasılat Etası Raporu” çerçevesinde yapılacağı” beyan edilmektedir ki bu da milli parklardaki üretimin başka bir bahanesi ve en ciddi doğa koruma problemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

81 ilde gerçekleştirilen biyolojik çeşitliliğin tespitine ilişkin elde edilen verileri elinde bulunduran, Biyolojik Çeşitlilik Dairesi, Yaban Hayatı Dairesi ve Av Yönetimi Dairesi gibi daire başkanlıklarını bünyesinde barındıran bir genel müdürlüğün korunan alanlarda yapılacak olan amenajman planlarında, alanın ekosistem değerlerini ve biyolojik çeşitliliğini ve alanın isteklerini göz önüne alan bir planlama yaklaşımını yakalayamaması ve sadece klasik ormancılık anlayışı ile planlamaya gitmesi sorulması gereken en önemli sorulardan birisidir.

Genel anlamda da Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Orman Amenajman Planlarında da ekosistem değerlerinin ne derece değerlendirildiği ve planlarda biyoçeşitlilik ve ekosistem değerleri hakkında ne tür verilerin olduğu ve planlamada nasıl kullanıldığı da ayrıca tartışılmalıdır. Bu durumda da Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Orman Amenajman Planı, sadece Fonksiyonel Amenajman Planı olmaktan öteye gidememektedir. Diğer yandan mevcut ormanların bu günlere gelmesini sağlayan 2008 öncesi amenajman planları, ekolojik tabanlı ve fonksiyonel değil miydi sorusu akıllara gelmektedir. Haritalarda rengarenk fonksiyonlar belirlemenin, gerçekte tahrip edilmiş ormanların fonksiyonlarını icra etmelerine yetmeyeceğini söylemeye gerek var mıdır? Türkiye’deki pek çok korunan alanın, eski orman amenajman planlarında muhafaza altına alınmış alanlardan seçilip ilan edildiği unutulmamalıdır. Bu anlamda şimdi yapılmak istenen uygulamalar ormancılık mesleği açısından da tam bir hayal kırıklığıdır.

Bazı milli parklar için orman amenajman (diğer deyişle kesim) planları yapılmış olsa da odun üretimi çalışmalarına şu ana kadar başlanıp başlanmadığı henüz bilinmemektedir. Çoğu milli parkın henüz kar altında bulunduğu ve iklim şartları nedeniyle çalışamaz durumda olduğu açıktır. Fakat milli parklarda bu şekilde odun üretimine kesinlikle başlanmamalıdır. Çünkü Türkiye, bitki çeşitliliği açısından dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir. Bu zenginliğin yoğunlaştığı alanlardan bazıları milli park olarak ilan edilmiş ve korumaya alınmıştır. Flora zenginliğinin sürekliliğinin sağlanması, in-situ (sılada) korunması, yaşadığı ekosistemlerin dayanıklı kalması açısından milli parklar son derece önemlidir. Çünkü üretim, kesim, aralama-ışıklandırma gibi bakım çalışmalarının olmadığı, açıklıkları ve orman dokusuyla birlikte doğal yapının korunduğu milli parklar ülkemizin flora ve fauna zenginliğinin önemli sığınak

alanlarıdır. Bu nedenle korunan alanların odun üretimi veya benzer ormancılık çalışmalarından neden uzak tutulması gerektiğini kısaca açıklamak yararlı olacaktır.

KORUNAN ALANLARI KORUMANIN BİLİMSEL GEREKÇESİ

Bugün doğal ve kültürel kaynakları korumak üzere çeşitli koruma yöntem ve sistemleri geliştirme çabaları artarak sürmektedir. Bu çabaların en gelişmiş hiç şüphe yok ki uluslararası düzeyde kabul görmüş olan korunan alan sistemleridir. Korunan alanlar, dünyanın her yanındaki koruma çabalarının özünü oluşturmaktadır. Küçümsenemeyecek koruma anlayışı sayesinde gelecek nesiller bozulmamış doğa parçalarını, gen kaynaklarını ve biyolojik çeşitliliği görme imkânına sahip olabileceklerdir. Korunan Alanlar; Biyolojik çeşitliliğin, doğal ve doğalla ilişkili kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması amacıyla yasal ve diğer etkili yollarla yönetilen kara ya da deniz alanlarına verilen genel isimdir. Korunan alanlar genel sınıfı içerisinde bulunan, yasal ve yönetsel açıdan en gelişmiş korunan alan çeşidi ise milli parklardır.

Milli Park için pek çok tanım vardır: Toplumun yararlanması veya yaban hayatının korunması için devlet tarafından korunan kırsal alanlar ile deniz veya tatlı su ekosistemleri olarak adlandırılan milli parklardaki doğal varlıkların ticari olarak sömürülmesi yasa dışıdır.

Milli park, flora ve faunayı, peyzajı/ekosistemleri, bölgenin tarihi nesnelere ve bilimsel ilgi alanlarını korumak ve insanların dinlenmesini ve eğlenmesini sağlamak için devlet tarafından korunan ve bakımı yapılan nispeten geniş bir doğal alandır. Ülkemizde 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nda Milli park; "bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını" ifade etmektedir. Bu yasal tanım içerisinde korumanın öne çıkarılmadığı ve sadece genel bir ifade olarak tanımda yer aldığı görülmektedir.

O halde milli parklarda teknik ve etik açıdan nelere izin verilebildiğini açıklamak yararlı olacaktır. Ağaç kesilmesi hatta ormanların başka amaçlara tahsisine izin verilmemesi bir yana, herkesin bildiği bazı etik önermeler neredeyse her ülkede daima milli parkların girişinde yazılıdır ve tüm ziyaretçiler de bunlara riayet etmektedirler. Bu kurallardan bazıları şöyledir: Ziyarete satın aldığınız hediyelik eşyalar dışında parkın içinden kaya, fosil, bitki örnekleri veya başka bir şey alamazsınız. Ormanda gördüğünüz yaban hayvanı boynuzlarını bile orada bırakın. İz bırakmayın, vahşi hayvanları beslemeyin, park eşyalarına ve canlılara asla zarar vermeyin vb. Elbette bu etik kurallar içerisinde ormanlardan üretim yapmayın ya da ağaç kesmeyin diye bir uyarı bulunmamaktadır. Çünkü böyle bir uygulama bir milli parklarda rastlanan bir durum değildir. Korunan alanlarda insan merkezilik en başından beri kabul görmemiş bir yönetim biçimidir. Öncelik doğal düzenin korunmasındadır. İkincil olarak da eğlence amaçlı (rekreasyonel) kullanımların olduğu bir yaklaşım söz konusudur. Milli park yönetiminde de bu yaklaşım temel alınarak, doğal ekosistemdeki kesintiler sınırlandırılmaya ve doğal süreçlerin mümkün olan en üst düzeyde ilerlemesine izin vermeye çalışılır.

Korunan alanlar veya koruma alanları, bilinen doğal, ekolojik veya kültürel değerleri nedeniyle koruma altına alınan yerlerdir. Her ülkenin kanunlarına veya ilgili uluslararası kuruluşların düzenlemelerine bağlı olarak koruma düzeyine göre değişen farklı türlerde korunan alanlar da olabilir. Burada asıl olan korunan alanların adı ve şekli değil koruma niyeti ya da iradesidir. Ancak gelinen noktada sadece üretim ormanlarında değil korunan alanlarda bile korumayı değil yararlanma ve hasadı ön plana alan bir anlayışın hayata geçirildiği görülmektedir.

Bu yönüyle milli parklarda herhangi bir ormancılık uygulaması, milli park ruhunun tersi bir durumun ortaya çıkmasına neden olacaktır. Milli parklar içerisinde yapılacak ormandan üretim çalışmaları, orman yapısının ve iç dinamiğinin bozulmasına yol açacak ve binlerce yıllık doğal süreçlerde oluşan flora çeşitliliği ve buna bağlı olarak ortaya çıkan fauna, diğer canlı

grupları bir bütün olarak etkilenecek ve biyolojik çeşitlilik zarar görecektir. O nedenle ülkemizde ormanlarında geleneksel olarak uygulanmakta olan ormancılık faaliyetlerinin milli parklarda, biyolojik çeşitliliğin doğal süreçlerinin devamlılığı açısından “kesinlikle” uygulanmaması gereklidir.

Örneğin Köprülü Kanyon Milli Parkı'ndaki servi ağaçları doğal süreçler sonucunda önemli bir orman yapısı oluşturmuştur. Bu orman yapısı beraberinde endemik türler açısından da zengin bir flora ve faunanın oluşmasını da sağlamıştır. Buradaki doğal sisteme müdahale, sadece ağaçların kesilmesine değil aynı zamanda doğal sürecin sekteye uğramasına neden olacaktır. Burada önemli olan şey, alanın sadece ormancılık açısından değerlendirilmemesi ve ekosistem yaklaşımıyla dikkate alınması gerektiğidir. Bilindiği gibi ekosistem bir döngü içerisindedir. Döngünün en gözle görülür unsurları ağaçlardır. Bu ağaçlar canlı iken döngüye oksijen ve besin sağlarken öldüğünde de 10.000'e yakın diğer canlı türlerine yaşam ortamı oluşturmaktadır. Böylesine doğal bir ekosistemden ağaçlar kesildiğinde, döngü sekteye uğrayacak ve gözle göremediğimiz birçok canlı türü ve yaşam döngüleri bozulacaktır. O nedenle, ekosistem yönleri öne çıkan milli parklar, “kesinlikle” üretim ormanları gibi değerlendirilmemelidir.

Son yıllarda genelde yaşlı ormanlardan oluşan milli parklarımızda böcek zararı nedeniyle “kuruyan ağaçların alınması” gibi çok masum uygulamalar aslında korunan alanlar için büyük ve çok olumsuz bir ekolojik dönüşümün nedenidir. Koruma altındaki yaşlı ormanlardaki ağaç ölümleri işletme ormanlarından elbette çok daha yüksek oranlarda bulunur ki bu da olağan kabul edilmesi gereken bir süreçtir. Bu sürece insan eliyle müdahale olursa kendi döngüsüne bırakılması gereken mutlak koruma alanındaki doğal sürece de müdahale edilmiş olmaktadır. Oysa ölen ağaçlar bir son olarak değil, yeni bir sürecin başlangıcı olarak görülmelidir. Korunan alan yönetimleri için bu değiştirilmesi gereken bir anlayıştır.

İşletme ormanlarında böcek bulaşını önlemek için mücadele yapılmakta, ancak korunan alanlarda doğal ekolojik sürece, doğal seçilime dokunulmamakta ve izlenmektedir. Milli parklarda çok elzem durumlarda çekirdek zon dışında olmak kaydıyla minimum müdahale-maksimum etki prensibiyle müdahale edilmektedir. Bu alanlarda bile böcekli ağaçlara müdahale ederken ağaçlar kesilmekte, kabukları soyularak alan dışına taşınmakta (yakılmakta) fakat soyulmuş ağaç ya da odun yine de milli parkta bırakılmaktadır.

Temelde milli parklara ne kadar az müdahale yapılırsa o kadar iyi olacağı üzerinde genel bir fikir birliği olduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Bu alanlara müdahale edildiği takdirde üretim ormanlarından bir farkı kalmayacağı, o yüzden bu alanların mümkün olduğunca kendi haline bırakılmasının önemi şiddetle savunulmalıdır.

Bir milli park içerisindeki orman ekosistemi müdahale görmediği için yer yer yıkıma uğrarsa da bunun normal bir süksesyon süreci olduğu ve ormanların zamanla kendini yenileyebileceği hatırdan çıkarılmamalıdır. Bir milli parkta müdahale edilmeyen bir alan, bir bakıma bir doğal laboratuvar olacaktır.

Günümüzde milli parklarımızdaki biyolojik çeşitlilik unsurlarının tümüne ait bilgilere sahip değiliz. Bu alanlar aynı zamanda, biyolojik çeşitlilik süreçlerinin tanımlanabileceği, gelecekte yapılacak bilimsel çalışmalar için süreç dinamiklerinin en iyi gözlemlenebileceği alanlardır. Ekosistem çeşitliliğinden gen çeşitliliğine kadar tüm canlı unsurların henüz daha tam olarak bilinmediği milli parklar ülkemiz orman alanlarının %4'ü (907.500 hektar) kadar bir alanı kaplamaktadır. Milli parklar içinde yer alan ormanların toplam orman alanına oranı ise sadece %1,3 (304.000 hektar)'tür. **Bu alanların sermayeye ucuz hammadde sağlamak için gözden çıkarılması kesinlikle kabul edilemez. Bu itibarla milli parklar ve diğer korunan alanlar mutlaka odun üretimi dışında tutulmalıdır.**